

Nr 150.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 21 maj 1912.
 ” ” ” i Andra kammaren den 21 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af väckt motion om tillerkännande af dagtraktamente åt landstingsman.

(Konstitutionsutskottets utlåtande nr 34.)

Till Konungen.

Vid innevarande års Riksdag hafva enskilda motionärer framställt förslag, att Riksdagen för sin del måtte besluta följande ändrade lydelse af § 24 i förordningen om landsting den 21 mars 1862:

»Landstingsman eller suppleant åtnjuter landstingets medel i dagtraktamente under landstingets möte sex kronor äfvensom ersättning för resekostnaden fram och åter beräknad efter skjutslega för en häst, där icke järnväg är att tillgå eller ångbåtslägenhet begagnas, men efter afgiften i andra klassens vagn på järnväg, där sådan finnes, och för en hyttplats eller, när hyttplats ej förekommer, en salongsplats på ångfartyg, där resan såmedelst sker.»

Såsom af motionärerna erinrats, var frågan om tillerkännande af dagtraktamente åt landstingsman senast år 1911 föremål för Riksdagens pröfning. Konstitutionsutskottet tillstyrkte då ett framställt förslag här-om, men förföll frågan på grund af kamrarnes skiljaktiga beslut.

I sitt utlåtande i anledning af ifrågavarande förslag anförde för- lidet års utskott, efter att hafva erinrat att förslag i dylikt syfte dittills af vederbörande utskott blifvit afstyrkta under hänvisning till att de kommunala uppdragen såsom förtroendesysslor böra fullgöras utan er- sättning, följande:

»I likhet med hvad herr Staff m. fl. i sin motion anført finner emellertid utskottet, att principen om oafönade förtroendeuppdrag svår- ligen kan anföras som skäl mot förevarande förslag. Denna princip

innebär nämligen, att innehafvare af förtroendetjänster ej äga att åtnjuta ersättning för därmed förenadt arbete eller erhålla lön (arfvode). Hvad åter dagtraktamente beträffar, torde detta ej kunna anses utgöra vare sig lön eller arfvode i egentlig mening utan blott innebära ersättning för de direkta kostnader, som äro förenade med ett visst uppdrag. Då ämbets- eller tjänsteman för tjänsteresor uppbär resekostnads- och traktamentsersättning utöfver den lön, han åtnjuter, uppfattas sålunda denna lön såsom en från den förra skild sak. Lönen uppbäres på grund af hans tjänst, resekostnaden och dagtraktamentet på grund af de särskilda kostnader, som tjänsten i visst afseende medför. Landstingsmannauppdraget torde också kunna anses vara af den särskilda art, att dagtraktamente därför bör förekomma, då det för de allra flesta landstingsmän förutsätter vistelse på annan plats än hemorten. Då utskottet ej finner, att landstingsman skäligen bör påläggas utöfver de besvär, som äro förenade med uppdraget, särskilda direkta utgifter för uppdragets fullgörande, och då landstingsman redan nu delvis erhåller ersättning för de direkta kostnader resorna innebära, har utskottet i nu angifna afseende intet att erinra mot att landstingsman tillerkännes äfven dagtraktamente.

Äfven ur en annan synpunkt torde emellertid ett stadgande här om vara af behovet påkalladt. De vid 1909 års riksdag definitivt antagna bestämmelserna i fråga om den kommunala rösträtten och det proportionella valsättet afsågo att för de samhällsklasser, som dittills ej alls eller endast i undantagsfall varit representerade i landstingen, bereda möjlighet att välja landstingsmän ur sin egen krets. I likhet med motionärerna finner utskottet, att afsikten med 1909 års rösträttsreform svårligen skulle i detta afseende kunna realiseras, om den census, som stadgandet i § 24 i förordningen om landsting faktiskt innebär, fortfarande skulle bibehållas. Efter utskottets mening torde sålunda införande af dagtraktamente åt landstingsman kunna anses vara befogadt, emedan det innebär en konsekvens af 1909 års lagstiftningsarbete i fråga om vidgade medborgerliga rättigheter.

I fråga om dagtraktamentets storlek finner utskottet, att detta lämpligen torde kunna fastställas till 6 kronor eller det belopp, som blifvit i de båda förevarande motionerna föreslaget. I likhet med motionärerna anser utskottet, att i samband härmed en reglering bör företagas i fråga om den nu stadgade resekostnadsersättningen. Efter hvad utskottet erfarit, hafva landstingsmän från trakter, i hvilka järnväg ej finnes att tillgå, genom bestämmelsen om ersättning för skjutslega efter två hästar beredt sig en icke obetydlig vinst, och jämväl den

efter afgiften i första klassens vagn på järnväg beräknade ersättning torde, i all synnerhet på längre sträckor, kunna lämna afsevärdt öfverskott, om lägre vagnsklass användes. Då det torde vara synnerligen önskvärdt, att stadgandet om ersättning för de direkta utgifter, som äro förbundna med fullgörande af ett kommunalt förtroendeuppdrag, icke bereder möjlighet till särskild vinst för de till denna ersättning berättigade, har utskottet ansett, att resekostnadsersättning bör beräknas efter skjutslega för en häst, där järnväg icke är att tillgå eller ångbåtslägenhet begagnas, och efter afgiften i andra klassens vagn på järnväg. Utskottet har däremot ansett, att den nuvarande bestämmelsen i fråga om ersättning för begagnande af ångbåtslägenhet lämpligen kan bibehållas.»

Riksdagen finner de af 1911 års konstitutionsutskott anförda skäl fortfarande i hufvudsak äga giltighet, men då efter Riksdagens mening dagtraktamente åt landstingsmän bör utgå såsom en skälig godtgörelse för de *extra kostnader*, de under sin bortovaro från hemmet och under sin vistelse vid landstinget få vidkännas, har Riksdagen ansett, att de landstingsmän, som bo å den ort, där landstinget hålles, ej böra erhålla något dagtraktamente.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen för sin del beslutit, att § 24 i förordningen om landsting den 21 mars 1862 erhåller följande ändrade lydelse:

§ 24.

Landstingsman eller suppleant, som ej bor å den ort, där landstinget hålles, åtnjuter af landstingets medel i dagtraktamente under landstingets möte sex kronor samt ersättning för resekostnaden fram och åter, beräknad efter skjutslega för en häst, där icke järnväg är att tillgå eller ångbåtslägenhet begagnas, men efter afgiften i andra klassens vagn på järnväg, där sådan finnes, och för en hyttplats eller, när hyttplats ej förekommer, en salongsplats på ångfartyg, där resan så medelst sker.

Stockholm den 21 maj 1912.

Med undersätlig vörndnad.